

Jaargang 9 nummer 4 - april 2017

Nieuwsbrief voor leden en vrienden van IVN en KNNV afdeling Apeldoorn

Redactieadres: nieuwsbrief@ivn-apeldoorn.nl

Bijdragen volgende nieuwsbrief graag voor **24 april** opsturen

Natuurmoment

Agrarisch Natuurbeheer

Vlakbij de gerestaureerde en geconsolideerde ruïne de Nijenbeek is een weiland waar agrarisch natuurbeheer wordt toegepast. Dat staat op het bord aan de weg te lezen. Wat is dat agrarisch natuurbeheer? Wie doen dat, wat willen ze en kunnen ze bereiken? Kom naar de [IVN-voorjaarslezing](#) op donderdagavond 6 april en je hoort het verhaal achter deze manier van natuurbeheer, die steeds belangrijker zal worden.

Bij agrarisch natuur- en landschapsbeheer gaat het om natuur op boerenland. Maar wat houdt dat precies in? Ron Kamperman en Cor Heidenrijk van de agrarische natuurvereniging VeluweJsselzoom zullen aan de hand van tal van voorbeelden uit de omgeving uitleg geven over de relatie tussen agrarisch natuurbeheer en weidevogels, landschapsbeheer, planvorming en beheervergoedingen.

(Yvonne Zwikker)

En wil je nog meer weten over weidevogels? Kom dan naar de IVN Voorjaarslezing op 6 april. Ook zijn er nog een paar plaatsjes open op de [cursus weidevogels](#) die op 12 april van start gaat.

Uit de afdeling

Nieuwe leden/vrienden van IVN of KNNV-Apeldoorn

Nieuwe leden IVN: Myrthe Kuiper, Lenie Braakman, W.J. Waanders, Ber Verstraete, Han Brugmans, Fokko Andringa, Wout Zwikker, Cor van den Berg, Verena van den Berg

Nieuwe leden KNNV: Arjan van Erk, Jan C. van Lagen, Wil van As
Hartelijk welkom en tot ziens bij één van de vele activiteiten.

IVN Leden enquête

De enquête laat een verheugende respons zien van 51,2%. De analyse van antwoorden en het nemen van actie naar aanleiding van de uitkomsten vergt enige tijd. Het resultaat, de conclusies en de daaruit vloeiende plannen zullen in de ledenvergadering gepresenteerd worden. Het bestuur wil iedereen bedanken die de moeite heeft genomen om de enquête in te vullen!

18 mei 2017: Algemene Ledenvergadering (ALV) IVN-Apeldoorn

De volledige agenda en stukken zullen na Pasen per mail worden toegezonden en gepubliceerd. Het bestuur streeft naar meer gelegenheid tot ontmoeting en informatie uitwisseling tussen de leden.

19.00 Lokaal open, welkom koffie/koek

19.30-20.30 ALV, kort door tevoren al ingediende vragen te beantwoorden

20.30-21.00 Pauze, drankje/hapje

21.00-21.45 Digitaal Archief door Hans Hogenbirk

Werkgroep in oprichting Natuurfotografie door Alex Eeninkwinkel

21.45-22.30 Nazit, drankje/hapje

Tot ziens op de ledenvergadering.

Activiteitenagenda IVN/KNNV

De activiteiten van IVN en KNNV staan open alle leden. Deelname aan werkgroepbijeenkomsten alleen na aanmelding/afstemming met de werkgroepcoördinator, vanwege het programma of het maximum aantal deelnemers. Bekijk alle (publieks)activiteiten van [IVN Apeldoorn](#) en van [KNNV Apeldoorn](#).

6/4: [IVN excursie voorjaarsbeleving in park Berg en Bos](#)

6/4: [IVN voorjaarslezing: Kansen en effecten van agrarisch natuurbeheer](#)

8/4: [KNNV Vogelwerkgroep Excursie naar Jutjesriet](#)

8/4: [KNNV Plantenwerkgroep Excursie Stinzenplanten, Hackfort](#)

9/4: [IVN excursie Loenermark](#)

10/4: [KNNV Paddenstoelenwerkgroep Excursie fietspad Het Leesten-Beekbergen](#)

22/4: [IVN vroege vogelwandeling in park Berg en Bos](#)

22/4 Excursie ASK Schietterrein voor leden IVN en KNNV-Apeldoorn (zie artikel verderop)

24/4: [KNNV Paddenstoelenwerkgroep Excursie Begraafplaats Heiderust Rheden](#)

24/4: [KNNV Werkgroep Sprengen & Beken Wandelexcursie Eendrachtspreg](#)

29/4: [KNNV Vogelwerkgroep Wandeling de Poll](#)

4/5: [IVN excursie Naar de bron van de Orderbeek](#)

Voorwandelen: IVN-Natuurgidsen die zin hebben om mee te gaan met de voorwandeling van de publiekswandeling op Naar de Bron van de Orderbeek op donderdagochtend 4 mei, zijn op dinsdagochtend 2 mei om 9.30 uur van harte welkom bij voormalige politieacademie Kleiberg 15, 7312 SN Apeldoorn. (Willy Lammers en Yvonne Zwikker)

6/5: Workshop Zintuigen en Beleven voor IVN-natuurgidsen (zie artikel verderop)

Je kunt nog inschrijven voor de volgende natuurcursussen

Cursus [Vlinders](#) startdatum 11 april

Cursus [Weidevogels](#) startdatum 12 april

Cursus [Sprengen](#) startdatum 18 april (nog enkele plaatsen beschikbaar)

IVN Voorjaarslezing 6 april 2017: Kansen en effecten agrarisch natuurbeheer?

Ron Kamperman en Cor Heidenrijk van de agrarische natuurvereniging VeluweJsselzoom vertellen en laten zien wat de wensen, mogelijkheden en effecten van agrarisch natuurbeheer op de Veluwe en langs de IJssel zijn.

De IVN-lezing vindt plaats in de aula van de Vrijeschool De Vijfster aan de Texandriiaan 30 te Apeldoorn in de wijk Orden en begint om 19.30 uur. De zaal is vanaf 19 uur geopend. Voor IVN/KNNV leden en vrienden van de afdeling Apeldoorn is de lezing gratis. Niet leden: €3 per persoon.

Aanmelden via lezingen@ivn-apeldoorn.nl of telefoon 055-5427357

22 april: Excursie Defensieterrin Artillerie Schietterrein 't Harde (ASK)

Vorig jaar hielden we een speciale excursie op het Artillerie Schietterrein (ASK) bij 't Harde, een afgeschermd natuurgebied vol natuurontwikkeling en wildleven waar weinig mensen mogen komen, een populatie jeneverbes-bomen bevat die de tweede in grootte is in Europa, pioniersvegetatie bevat die met zorg verder ontwikkeld wordt, en waar groepen edelherten hun biotoop hebben.

Op zaterdag 22 april wordt deze excursie herhaald.

Het maximale aantal deelnemers aan deze excursie is 25. Inschrijving vindt plaats op volgorde van aanmelding, waarbij deelnemers die vorig jaar achter het visten voorrang hebben. De excursie is alleen voor leden, introducees kunnen niet mee.

(Deze excursie overlapt met de excursie van de Sprengencursus en de vroege volgeleexcursie in Berg en Bos, maar dat is helaas niet anders. Tot de zomer was er verder geen mogelijkheid meer en waarschijnlijk is dit de laatste kans om deze excursie te doen in de komende jaren, want het was nu al erg moeilijk.)

Aanmelden bij ivnexta@ivn-apeldoorn.nl. Vergeet niet je naam, adres en telefoonnummer te vermelden (in verband met deelnemerslijst om eventueel te carpoolen).

En mocht je op het laatste moment verhinderd zijn, laat het dan even weten. Dan kan er iemand van de reservelijst mee.

25 april: Opening Theehuis Berg en Bos en nog veel meer

Het oude theehuis in Park Berg en Bos is geheel gerenoveerd.

Op 25 april vanaf 15.00 uur wordt het officieel geopend. De opening wordt gecombineerd met de lancering van een nieuwe recreatiekaart van Apeldoorn en omgeving. Ook worden nieuwe wandelroutes, waaronder het IVN natuurrpad, in gebruik genomen. IVN Apeldoorn is met een informatiestand aanwezig tijdens deze middag.

6 mei: Workshop Zintuigen en Beleven

Wil je als IVN gids je excursie een keer anders doen? Minder woorden en meer zintuigen gebruiken? Dan is de workshop 'Zintuigen en Beleven' een aanrader.

Onder leiding van trainer Agnes Meijs gaan we op zaterdag 6 mei (10:00 – 16:00 uur) leren hoe we deelnemers aan een excursie kunnen verleiden om hun zintuigen open te stellen en de natuur te Beleven, met een hoofdletter B! Opgeven kan bij Janneke Brouwer (coördinator publieksexcursies) via excursies@ivn-apeldoorn.nl. Het aantal deelnemers is beperkt, dus wees er snel bij!

VENEL werkseizoenen afgesloten

Het werkseizoen zit er zo'n beetje op. 1 april wordt het gereedschap onderhouden en begint de zomerstop. Op 2 september start het nieuwe seizoen met een gezamenlijke startochtend met de andere Staatsbosbeheer groepen. De data voor het volgend seizoen zijn inmiddels bekend en staan op de website (zie activiteiten).

Zet je in voor de natuur

IVN en KNNV Apeldoorn zijn altijd op zoek naar (vrijwillige) medewerk(st)ers. Kijk op de website van [IVN](#) of [KNNV](#)

Tweede poging voor een nieuwe IVN werkgroep Het Woudhuis

Helaas was er voor een werkgroep Het Woudhuis nog onvoldoende animo. Dat plan ging even in de la. Maar is er al snel weer uit, want 7 IVN'ers hebben in de enquête aangegeven belangstelling te hebben. Zij worden binnenkort benaderd. Ook is een combinatie mogelijk met vrijwilligers die al bij Het Woldhuis (ook IVN) actief zijn. Wordt vervolgd dus. Maandagavond 1 mei komen de geïnteresseerden voor het eerst bijeen in Het Woldhuis. Wil je nog meedoen, mail naar ivnexta@ivn-apeldoorn.nl
>> [Lees meer over IVN vacatures](#)

Nieuwe IVN Werkgroep Routes van start

Voor een eventueel nieuw op te zetten werkgroep Routes, zijn inmiddels 5 potentiële kandidaten en mogelijk komen er nog enkele bij via de IVN ledenenquête. Een eerste bijeenkomst is geweest. Nu worden alle routes geïnventariseerd zodat we een volgende keer een plan van aanpak kunnen maken. We komen 19 april voor de tweede keer bijeen. Wil je alsnog meedoen? Geef je op via ivnexta@ivn-apeldoorn.nl.

Oproep RAVON: meld dode salamanders!

Vanuit Azië is een voor salamanders dodelijke schimmel in Nederland terecht gekomen. Als gevolg van besmetting met deze schimmel is de populatie vuursalamanders in Zuid Limburg nagenoeg uitgestorven. Door waarnemingen van mensen door het hele land proberen we te onderzoeken of de schimmel ook verder in Nederland is verspreid.
>> [Lees verder ...](#)

17 t/m 26 juni Week van de invasieve exoten. Doe je mee?

In Nederland komen vele honderden invasieve exoten voor. Denk bijvoorbeeld aan de rode Amerikaanse rivierkreeft, de Japanse duizendknoop, de halsbandparkiet en de tijgermug. Invasieve exoten kunnen op allerlei manieren schadelijk zijn: voor de natuur, het waterbeheer, de land- en tuinbouw, de energievoorziening, de gezondheid of de economie.

Het onderwerp "invasieve exoten" is extra actueel omdat de Europese Commissie onlangs [een lijst met 37 exotische planten en dieren](#) vastgesteld heeft, die door alle lidstaten moeten worden aangepakt op basis van de Verordening Invasieve Uitheemse Soorten Verder heeft een Nederlands Expertpanel vorig jaar [een lijst van 90 soorten](#) vastgesteld die hier op nationaal niveau zouden moeten worden aangepakt. Ook IVN of KNNV kan bij die aanpak een belangrijke rol bij spelen, bijvoorbeeld door monitoring, verwijdering van exotische planten en het informeren van het publiek. Wie heeft er ideeën voor een onderwerp en / of vindt het leuk om in die week een excursie (mede) te organiseren rond dit thema? [Mail naar Janneke Brouwer](#)
>> [Meer informatie](#)

Meer activiteiten

21 april: Nederlandse (zang)vogels in optima forma

Op vrijdag 21 april houdt Harvey van Diek van Sovon Vogelonderzoek een lezing bij de vogelwerkgroep Oost Veluwe met als titel: Nederlandse (zang)vogels in optima forma.
>> [Meer informatie](#)

In de week van 12 juni: Nieuwe bomenroute door het Zuiderpark

Hallo allemaal!

Mijn naam is Thijs Riphagen en ik ben student Eco en Wildlife van het Helicon in Apeldoorn. Op dit moment loop ik een examenstage bij IVN Apeldoorn.

Als opdracht ga ik een leuke en educatieve route uitzetten in het Zuiderpark die IVN Apeldoorn kan gaan gebruiken. Tijdens de route wordt meer verteld over het Zuiderpark maar ook over de vele boomsoorten die pas zijn aangeplant. Ook moet ik voor mijn examen een praktijk deel doen. Voor dit praktijk deel leek het mij leuk om de route die ik heb uitgezet te introduceren aan IVN Apeldoorn. Hiervoor zijn een aantal vrijwilligers nodig die mij hierbij zouden willen helpen. Het gaat om 2 vrijwilligers die samen met mij de groep langs de route begeleiden en om een leuke enthousiaste groep mensen die graag meer wil leren over bomen en het Zuiderpark.

De exacte datum is nog niet zeker maar dit alles zal gebeuren in de week van 12 juni dat is week 24.

Lijkt het je dus leuk om een leuke wandeling te maken door het Zuiderpark of lijkt het je leuk om samen met mij de rondleiding te geven. Geef je dan op via de mail naar ivnexta@ivn-apeldoorn.nl.

En bij vragen. Mail dan naar Thijsriphagen@gmail.com of bel mij op 06-19993546

Ander nieuws

Scharrelkids trekken bomen op het Leesten

Op 13, 14 en 16 maart gingen in totaal zo'n 300 basisschoolleerlingen van zes basisscholen uit Apeldoorn de hei op om wildgroei te verwijderen. De basisscholieren werden begeleid door leerlingen van Helicon MBO Apeldoorn. Elke school kwam met de bovenbouw een dagdeel helpen. Nog niet eerder werd in natuurgebied Het Leesten zo massaal door jongeren gewerkt. IVN Schoolgidsen waren aanwezig om te helpen en hier en daar te wijzen op bepaalde soorten bomen, planten en de korstmossen die prachtig bleiden.

Wat een happening! De regionale pers en Omroep Gelderland gaf mooie publiciteit en de voorjaarszon zorgde ervoor dat de zandhagedis zich zelfs een paar keer liet zien. Regelmatig gehoord van leerkrachten: wat een goed initiatief, dit willen we vaker! >> >> [Lees meer en bekijk de fotoreportage](#)

Boomfeestdag 22 maart 2017

Circa 40 leerlingen uit de groepen 5 en 6 van Daltonschool Willem van Oranje hebben onder begeleiding van Heliconleerlingen honderden bomen en struiken geplant bij de Zwaanspreng aan de Egerlaan. De hele ochtend werd er hard gewerkt, de stemming zat er goed in, mede dankzij het prachtige voorjaarsweer. Sommige basisschoolleerlingen waren bang dat het een saaie ochtend zou worden, maar dat bleek totaal anders uit te pakken. Heliconleerlingen waren met kleine groepjes kinderen aan de slag en uiteindelijk was het aan het eind van de ochtend een hele toer om de kinderen uit het bos, richting school te krijgen.

Dit jaar was het de 60^e verjaardag van wat tot 1980, Nationale Boomplantdag heette. De eerste keer in 1957 vond plaats in park Berg en Bos in Apeldoorn. En dat was dit jaar te merken: landelijk, regionaal en lokaal was er belangstelling vanuit de media.

Ruud Knol heeft foto's gemaakt. Ruud was in 1957 bij de eerste Boomfeestdag in Apeldoorn en kreeg volop aandacht van Omroep Gelderland. Een deel van het filmpje is ook door de NOS uitgezonden.

Ook nu was de Boomfeestdag weer een prachtige happening die tot stand kwam op initiatief van gemeente Apeldoorn en met medewerking van Waterschap Vallei Veluwe, Helicon MBO-opleidingen en IVN Apeldoorn.

Apeldoorn in de race voor Wandelgemeente van het Jaar 2017

Apeldoorn is, samen met twee andere gemeenten, door wandelkrant 'te voet' genomineerd voor Wandelgemeente van het Jaar 2017. Iedereen kan tot en met 14 april 2017 op www.wandelkrant.nl stemmen voor de favoriete wandelgemeente. Wethouder Mark Sandmann: 'Ik ben heel trots op deze nominatie! Apeldoorn heeft 76 wandelroutes van in totaal 650 kilometer. Heel veel partijen in deze stad zetten zich in om die routes zo aantrekkelijk mogelijk te maken. Ik zou het een kroon op hun werk vinden als Apeldoorn deze verkiezing wint. Tegen iedereen die het met me eens is, zou ik zeggen: stem ook op Apeldoorn als wandelgemeente van het jaar!'

Verslaggevers van 'te voet' reisden af naar Apeldoorn en beoordeelden ter plekke de 'Berg en Bos route'. Daarbij is onder meer gekeken naar het percentage onverharde paden, rustpunten, horeca onderweg, afwisseling in het landschap, exclusiviteit voor de wandelaar, bereikbaarheid en informatie.

>> Meer informatie op www.wandelkrant.nl.

Maak Gelderland mooier

Wil je een oud industrieterrein weer wat nieuw leven inblazen, jouw omgeving wat opfleuren met kunst, jouw stad groener maken of het landschap meer toegankelijk maken voor wandelaars en fietsers? En heb je daarover goede ideeën? En wil je daar aandacht voor? Doe dan mee met de prijsvraag Maak Gelderland Mooier.

Onder het motto Maak Gelderland Mooier schrijft de provincie Gelderland een prijsvraag uit voor goede ideeën om Gelderland mooier te maken. Iedereen kan meedoen. Doe je mee, geef dan aan over welk gebied het gaat, waarom jij dat gebied de moeite waard vindt, en wat er moet gebeuren om het mooier te maken. En het liefst ook wie je daarvoor nodig hebt. Je bent vrij om je gebied te kiezen. En jouw ideeën mogen gaan over ruimte, landschap, economie, cultuur, ecologie en milieu. >> [Lees meer](#)

Natuur nieuws

Valse vogelgeluiden (Groene Glimlach - maart)

Ook als we voor de derde keer stil staan bij de excursie die ik begeleid, laat het hoge piepje zich niet meer horen. Ik weet het zeker. Het is het specifieke geluid van een goudhaantje. Over dat vogeltje met het gewicht van een pingpongbal valt veel te vertellen. Maar eerst weer luisteren. Wel vreemd dat het stil is zodra we stil staan. Totdat iemand ineens ontdekt dat de hoge piep komt van een wiel van een wandelwagen van een van de deelnemers.

Een andere keer onderweg met een hele groep vogelaars horen een aantal ineens iets bijzonders. Dan gaan wijsvingers in de lucht en hoofden draaien alle kanten op. Wat kan dat voor een vogel zijn? De meeste spannende namen gaan fluisterend rond totdat iemand zegt: 'Wat een piep, dat gehoorapparaat is ook aan een nieuwe batterij toe'.

Vogelgeluiden zijn al zo moeilijk. Dit soort ervaringen maakt het nog moeilijker dan het al is. Maar wel leuk voor het verhaal achteraf. En... die dingen achter je oren maken dat je veel langer van alles kunt meebelevan, dan maar zo nu en dan een valsmelding. >> [Meer groene glimlachen](#)

Klinkerstraten

In de wijk de parken verdwijnt in een aantal woonstraten het asfalt voor bestrating met gebakken klinkers. Reparatie aan het wegdek door bijvoorbeeld worteldruk van bomen is makkelijker. Klinkers vragen minder onderhoud, zijn duurzamer en de regen kan beter wegzakken tussen klinkers. Dit type wegdek past beter in deze cultuurhistorische wijk. Het nadeel is meer lawaai door auto's. Vandaar dat goed gekeken is naar straten waar de norm van 30 km geldt en in verhouding minder verkeer is. (Bron: De Noordkrant nr 3 18 maart 2017)

Atalanta bedenkt zich

De atalanta was altijd het schoolvoorbeeld van een trekvlinder. In het najaar vlogen ze naar zuidelijker streken om zich voort te planten, waarna ze stierven. In het voorjaar vlogen de nakomelingen weer naar ons land of nog verder naar het noorden. In de winter waren ze hier niet. Maar dat was in het verleden.

De laatste jaren, waarschijnlijk onder invloed van klimaatverandering, zien we steeds vaker dat atalanta's niet wegtrekken, maar hier blijven. Ook de afgelopen winter was dat het geval. Op zonnige dagen als de temperatuur niet te laag is zijn ze actief en vliegen ze rond. (foto: Arend van Werven)

Dumpen van tuinafval in de natuur zorgt voor schade

Natuurmonumenten ergert zich aan mensen die afval dumpen in het bos. Ook producten die op het eerste oog niet schadelijk lijken voor de natuur, zoals tuinafval, kunnen volgens de organisatie grote schade veroorzaken. Zo werden afgedankte kerstbomen of andere planten gedumpt die uit het tuincentrum komen. Dat kan leiden tot de introductie van gevaarlijke schimmels die de bestaande natuur aantasten. Breng tuinafval dat je kwijt moet dus gewoon naar de gemeentereiniging. Maar dat deden IVN en KNNV leden natuurlijk al. >> [Lees meer](#)

Gluren in een vogelnest

De [webcams van 'Beleef de Lente'](#) van Vogelbescherming staan weer aan! Je kunt het liefdesleven in 9 vogelnesten volgen. Alles gebeurt live voor de camera's. Dit jaar zijn de lenzen gericht op de bosuil, kerkuil, steenuil, slechtvalk, ooievaar, gierzwaluw, ijsvogel, koolmees en voor de eerste keer de blauwe reiger.

Nationaal weidevogelalarm

Natuurmonumenten luidde op de eerste dag van de lente het Nationaal weidevogel alarm omdat het slecht gaat met de weidevogels in Nederland. De grutto, scholekster, veldleeuwerik en kemphaan zijn zo zeldzaam geworden dat ze op de rode lijst van ernstig bedreigde diersoorten staan. >> [Lees meer](#)

Staatssecretaris Van Dam van Economische Zaken wil een plan van aanpak voor verbeteren van de weidevogelstand gezamenlijk opstellen met de provincies, Vogelbescherming Nederland en Boerenatuur.nl. Die partijen hebben ingezet op het ontwikkelen van enkele scenario's door onderzoekers van Wageningen Universiteit en Sovon. De scenario's geven inzicht in de hiervoor benodigde instrumenten en middelen. Wanneer er wordt gekozen voor een taakstellend aantal broedparen grutto's van minimaal 40.000 dat vergt dat eenmalig 35 tot 89 miljoen euro aan investeringen voor de inrichting en jaarlijks 12 tot 19 miljoen voor het beheer ervan. >> [Lees meer](#)

Huiszwaluw til in Park Zuidbroek

Tijdens de jaarvergadering van de Stichting Vrienden van Park Zuidbroek (23 maart 2017) werd bekend gemaakt dat er een huiszwaluwtil in het park zal komen. Over de plaats en afmeting zijn afrondende gesprekken gaande.

Colofon, Contactadressen en afdelingsbladen

Contactpersonen: [IVN contacten](#)

[KNNV contacten](#)

Afdelingsbladen: [IVN Apeldoorn: Groenvoer](#)

[KNNV-Apeldoorn: De vier Jaargetijden](#)

IVN webwinkel:

Met de kortingscode IVN-LID-1202 krijg je 10% korting in de [IVN webwinkel](#)

Natuurboeken:

In [De vier jaargetijden](#) vind je zowel nieuwe uitgaven als de 'oude boeken service'. Voor een lijst van oude boeken, mail naar j.kerseboom6@chello.nl. Nieuwe boeken vind je in de [KNNV uitgeverij](#) en de [IVN webwinkel](#).

facebook

Redactie: Hans Hogenbirk (nieuwsbrief@ivn-apeldoorn.nl)

Lees je de nieuwsbrief toevallig en wil je hem blijven ontvangen: word dan lid of vriend: [IVN](#) of van [KNNV](#)

De nieuwsbrief niet meer ontvangen? Mail naar: IVN: ledenadministratie@ivn-apeldoorn.nl / KNNV:

ledenadministratie@apeldoorn.knnv.nl

Volg IVN Apeldoorn ook op [Facebook](#) en/of [Twitter](#).

